

■ Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ αὐτοῦ (28ῆ Ἰανουαρίου)

Ἄββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σύρος, ὁ «ἀδικημένος» Ἅγιος*

*Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου
π. Ἰωάννου Φωτοπούλου*

Η ΦΟΒΕΡΗ σύγχυση τῶν ἀγεύστων τῆς Θείας Χάριτος θεολόγων τῆς Δύσεως, μέσῳ κάποιων ἡμετέρων καθηγητῶν δυστυχῶς¹, μεταφέρθηκε καὶ στὸν ὀρθόδοξο χῶρο.

Βιβλία ἀμφιβόλου ὀρθοδοξίας, κύκλοι θεολογούντων, περιοδικά, ἐκπομπές, συνέδρια καὶ ἐπιτροπές δηλητηριάζουν τὴν ὀρθόδοξη συνείδηση· ἐνσπείρουν δισταγμὸ ὡς πρὸς τὴν πλήρη καὶ ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας, τῶν Ὁρῶν καὶ τῶν Κανόνων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων.

Αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς φαίνεται νὰ ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸ βιβλίο τοῦ ρώσου ἐπισκόπου Βιέννης Ἰλαρίωνος Ἀλφέγιεφ²: «Ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος. Ὁ πνευματικὸς τοῦ κόσμου», τῶν ἐκδόσεων «Ἀκρίτας» (Ἀθήνα 2005, σελίδες 390).

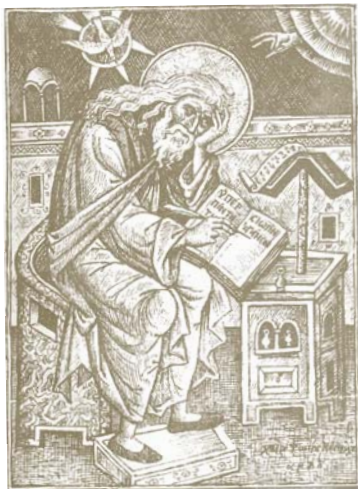
Ἄπ' αὐτὸ τὸ «ἐπιστημονικὸ» βιβλίο ὁ ἀναγνώστης «μαθαίνει» νὰ ἀμφιβάλλει γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἄββᾶ Ἰσαὰκ, γιὰ τὴν γνησιότητα τῶν ἔργων του καὶ... γιὰ ὅλα.

Ἔτσι, ὁδηγεῖται σὲ σύγχυση, ἢ ὁποῖα, ὅπως γράφει ὁ Ἄββᾶς Ἰσαὰκ:

«ἔθος ἔχει... ἀφαιρεῖν τὴν γεῦσιν τῆς συνέσεως καὶ τῆς

κατανοήσεως καὶ σκυλεύσαι τὰ νοήματα τὰ ἐν αὐτοῖς,
καθάπερ βδέλλα ἢ συμπίνουσα τὴν ζωὴν τῶν σωμάτων...».

* * *

Α'. Ποιός εἶναι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ καὶ γιατί εἶναι Ἅγιος

Ο ΑΒΒΑΣ Ἰσαὰκ ὁ Σύρος γεννήθηκε
στὴν Νινευτὶ ἢ κατ' ἄλλους κοντὰ στὴν
Ἔδεσσα τῆς Μεσοποταμίας.

Ἐζησε τὸν 5' αἰῶνα· ἐπειδὴ ὑπάρχει
ἐπιστολὴ του, ποὺ τὴν ἀπευθύνει στὸν
τότε νέο στὴν ἡλικία Ἅγιο Συμεὼν τὸν
Θαυμαστορειτὴ (521-596 μ.Χ.), συμπεραί-
νεται ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰσαὰκ «ἤκμαζε» γύρω
στὰ 530 μ.Χ. καὶ κατὰ πᾶσα πιθανότητα
ἐκοιμήθη στὸ τέλος τοῦ 5' αἰῶνος.

Νέος ἔγινε Μοναχὸς μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ του στὴν Μονὴ τοῦ
Ἁγίου Ματθαίου καὶ ἀργότερα τὸν κατέλαβε ὁ ἔρωσ τῆς ἡσυχίας καὶ
ἀνεχώρησε στὴν ἔρημο· ὅταν ὁ ἀδελφὸς του ἔγινε Ἡγούμενος στὸ
Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ματθαίου, τὸν κάλεσε νὰ γυρίσει πίσω, ἀλλὰ
ἐκεῖνος ἔχοντας τὴν ἡσυχαστικὴ ἐμπειρία ἀρνεῖται.

Ἀργότερα ὁμως ὑπακούει σὲ θεῖα ἀποκάλυψη καὶ δέχεται νὰ
γίνει Ἐπίσκοπος Νινευτὶ, ἀλλὰ γιὰ πολὺ λίγο. Τὴν ἴδια ἡμέρα ποὺ
χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος, ἦλθαν στὸ ἐπισκοπεῖο δύο ἄνθρωποι, γιὰ
νὰ λύσουν μία διαφορὰ μεταξύ τους. Ὅταν ὁ Ἅγιος ἔθεσε σὰν
βάση γιὰ τὴν λύση τῶν προβλημάτων τους τὸ Εὐαγγέλιο, ὁ ἓνας ἐξ
αὐτῶν ἀρνήθηκε. Τότε σκέφθηκε ὁ Ἅγιος: «*Ἄν αὐτοὶ ἐδῶ δὲν ὑπα-
κούουν στὰ εὐαγγελικὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου, τότε τί ἦλθα ἐγὼ
νὰ κόμω ἐδῶ;*». Κι ἀμέσως ἐγκατέλειψε τὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο καὶ
γύρισε στὴν ἀγαπημένη του ἔρημο, ὅπου ἔζησε μέχρι τὸ θάνατό του
ἀσκητικῶς ἀγωνιζόμενος.

* * *

ΟΜΩΣ, ἂν ὁ λεπτομερὴς Βίος του δὲν εἶναι γνωστός, ὁ Ἅγιος
εἶναι πασίγνωστος ἀπὸ τοὺς **Ἀσκητικὸς Λόγους** του.

Τὸν Η' ἢ τὸ ἀργότερο στὶς ἀρχὲς τοῦ Θ' αἰῶνος, δύο Μοναχοὶ

τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα τῆς Παλαιστίνης, ὁ Ἀβράμιος καὶ ὁ Πατρίκιος ἀνακαλύπτουν τὸν οὐράνιο αὐτὸ θησαυρὸ τῶν *Λόγων* τοῦ Ἁγίου, τοὺς ὁποίους μετέφρασαν ἀπὸ τὰ συριακὰ στὴν ἀρχαία ἑλληνική.

Ὁ θησαυρὸς αὐτὸς διαδόθηκε παντοῦ διὰ μεταφράσεων στὴν ἀραβική, τὴν αἰθιοπική καὶ ἄλλες γλῶσσες. Ἀργότερα μεταφράστηκαν στὰ σλαβωνικά καὶ τὰ λατινικά.

Στὰ 1770 ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τοῦ δύο παλαιότατα χειρόγραφα, ἐξέδωσε στὴν Λειψία τοὺς ὀγδόντα ἔξι (ΠΣ΄) *Λόγους* καὶ τὶς τέσσερις *Ἐπιστολές* τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ.

Ἔτσι, τὰ ἔργα τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ γίνονται ἐντρύφημα, τροφή πνευματικῆ καὶ παρηγορία στοὺς ἡσυχαστές, τοὺς κοινοβιάτες καὶ ὅλους τοὺς πιστοὺς. Ἀνεδείχθη Οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἀκόμη καὶ οἱ ἑτερόδοξοι, μὲ τὶς μεταφράσεις στὴ γλῶσσα τους, ἐθέλθησαν ἀπὸ τὴν διδασκαλία του καὶ τὸν μελετοῦν μὲ δίψα.

* * *

ΠΑΡΑ ταῦτα, μόνο τὰ τελευταῖα σχετικῶς χρόνια καθιερώνεται ἡ ἑορτὴ τῆς μνήμης του στὸν ἑλληνορθόδοξο χῶρο.

Παλαιότερα, στὸ Ἅγιο Ὄρος τὸν τιμοῦσαν στὶς 28 Ἰανουαρίου μαζί μὲ τὸν Ἅγιο Ἐφραίμ, ἐνῶ τώρα τελευταῖα στὶς 28 Σεπτεμβρίου.

Ἄλλὰ μήπως αὐτὴ ἡ καθυστέρηση τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης του λυμαίνεται καθόλου τὴν ἀγιότητά του καὶ τὴν δόξα του; Μήπως ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ δὲν εἶναι Ἅγιος;

Κατ' ἀρχάς, πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ Ἅγιοι, οἱ ὁποῖοι ἀναφερόμενοι ὡς Ἅγιοι σὲ βιβλία Πατερικὰ δὲν ἔχουν καθιερωμένη μνήμη ἢ, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸν Ἅγιο Ἰσαὰκ τὸν Σύρο, καθιερώθηκε ἡ μνήμη τους τὰ τελευταῖα χρόνια.

Ἔτσι, ματαίως θὰ ἀναζητήσει κάποιος ἡμέρα μνήμης π.χ. τοῦ Ὁσίου Θεογνώστου τῆς Φιλοκαλίας, ἐνῶ τῶν Ἁγίου Διαδόχου Φωτικῆς, Ἡσυχίου Πρεσβυτέρου, τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καρπαθίου, τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Καβάσιλα καὶ τοῦ Ἁγίου Συμεῶν Θεσσαλονίκης ἡ μνήμη καθιερώθηκε τὰ τελευταῖα χρόνια· παρὰ ταῦτα, ἡ Ἐκκλησία δέχεται ὡς αὐθεντικὸ ἐν Χριστῷ, δηλαδὴ ὡς ἀγιοπνευματικὸ τὸν Βίο τους, τὶς δὲ Διδαχές τους, ὡς ἀπόσταγμα τῆς ὑπ'

αὐτῶν ἐμπειρίας τῆς θεώσεως, τῆς ὑπ' αὐτῶν «αἰσθήσεως ἐν Θεῷ», ὅπως γράφει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ.

Ἔλα αὐτὰ κατ' ἐξοχὴν ἰσχύουν σὲ ὕψιστο βαθμὸ γιὰ τὸν Ἅγιο Ἰσαάκ. Ὅλοι οἱ μετὰ ἂπ' αὐτὸν Ἀσκητικοὶ Πατέρες παραπέμπουν σ' αὐτόν, ὡς Ἅγιον Ἰσαάκ, ὡς ἐμπειρο Διδάσκαλο καὶ ἀγωνιστὴ στὸν πόλεμο κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν παθῶν, ὡς πνευματικὴ *λυδία λίθο*, μὲ τὴν ὁποία δοκιμάζονται οἱ ἐμπειρίες τῶν ἀγωνιζομένων, ἂν εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἢ ἐκ τοῦ διαβόλου.

Ὁ *Εὐεργετινὸς* εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἀποσπάσματα τῶν *Λόγων* του. Σ' αὐτὸν παραπέμπει 29 (!) φορές ὁ Ὅσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνὸς (Θ' αἰ.) στὰ ἔργα του, ποὺ δημοσιεύονται στὴν *Φιλοκαλία*, ὁ Ὅσιος Νικηφόρος ὁ Μονάζων, διδάσκαλος τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, ὁ ὁποῖος συνιστᾶ στοὺς Ἕσυχαστὲς τὴν μελέτη τῶν *Λόγων* του, τοποθετώντας αὐτὸν ἀνάμεσα στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος καὶ τὸν Ἅγιο Μάξιμο τὸν Ὁμολογητὴ, οἱ Ἅγιοι Κάλλιστος καὶ Ἰγνάτιος οἱ Ξανθόπουλοι (26 παραπομπές). Ἀπὸ τὸν Ἅγιο Κάλλιστο τὸν Καταφυγιώτη ἀποκαλεῖται «*ἡσυχίας ἄκρος ὑφηγητής*».

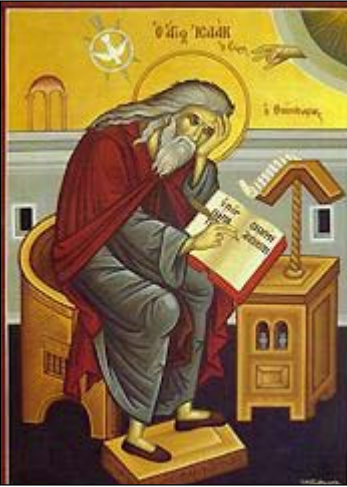
Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γράφει:

«...καρπὸν τῆς προσευχῆς ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ προσηγόρευσε τὸν φωτισμόν· φησὶ γὰρ [ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ], “καθαρότης ἐστὶ νοός, ἐφ’ ἣ διαυγάζει ἐν τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος· καὶ τότε ὁ νοὺς ὑπεράνω τῆς προσευχῆς γίνεται καὶ οὐ δεῖ καλεῖν ταύτην προσευχήν, ἀλλὰ τοκετὸν τῆς καθαρᾶς προσευχῆς, τῆς διὰ τοῦ Πνεύματος καταπεμπομένης” καὶ πάλιν “προσευχή ἐστὶ καθαρότης νοός, ἣτις μόνη ἐκ τοῦ φωτὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος μετ’ ἐκπλήξεως τέμνεται”...»

καὶ ὀνομάζει τὸν Ἅγιο «*ἐπόπτη καὶ συγγραφέα τῆς μυστικῆς ἐποπτείας*».

Στὸν Βίο τοῦ Ὀσίου Σάββα τοῦ Βατοπεδινοῦ, ὁ Ὅσιος Ἰσαάκ ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ βιογράφου τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου, ὡς «*ὁ παθῶν ταῦτα καὶ μαθῶν [τὰ θεῖα] τὴν ἡσυχίαν τε καὶ θεωρίαν περιβόητος*».

Σ' αὐτὸν παραπέμπει ὁ μέγας Ρῶσος Ἕσυχαστὴς Νεῖλος Σόρσκυ, ὁ Ἅγιος Νικόδημος ποὺ τὸν ἀποκαλεῖ «*θεοφόρο φιλόσοφο*», ὁ π. Ἰουστίνος Πόποβιτς³, ποὺ τὸν ὀνομάζει «*ἅγιο φιλόσοφο*» καὶ

«μεγάλο άσκητή» και ο Γέροντας Ίερώνυμος τής Αιγίνης, που προτρέπει να βγει κανείς στη ζητιανιά, για να αγοράσει το βιβλίο του.

Ο Γέροντας Παΐσιος έλεγε:

«Αν πήγαινε κανείς στο Ψυχιατρείο και διάβαζε στους άσθενείς τον Άββᾶ Ίσαάκ, θα γίνονταν καλά ὅσοι πιστεύουν στον Θεό, γιατί θα γνώριζαν το βαθύτερο νόημα τής ζωής».

Στις έπιστολές του ο Γέροντας γράφει:

«Πολύ βοηθά ή μελέτη στα Άσκητικά του Άββᾶ Ίσαάκ, διότι και το βαθύτερο νόημα τής ζωής δίνει να καταλάβει κανείς και κάθε είδους μικρό ή μεγάλο κόμπλεξ και εάν έχει ο άνθρωπος, που πιστεύει στο Θεό, τον βοηθάει για να το διώξει».

Στο Βίο τέλος του Γέροντος διαβάζουμε:

«Στο βιβλίο [των Άσκητικών του Άγίου Ίσαάκ], που διάβαζε κάτω από την εικόνα του Άγίου, που κρατά στο χέρι του ένα φτερό και γράφει, σημείωσε: “Άββᾶ μου, δός μου την πέννα σου να υπογραμμίσω ολόκληρο το βιβλίο σου”...».

Ο Γέρον Πορφύριος έλεγε:

«Στενοχωριέται ο Άββᾶς Ίσαάκ, που αναγκάζεται να πει τα μυστήρια και τα βαθιά βιώματα τής καρδιάς του, ὀρμώντας από αγάπη και μόνο. Να πώς το λέει: “Έγινα μαρός· δέν υποφέρω να φυλάξω το μυστήριο εν σιωπῇ, αλλά γίνομαι ανόητος δια την ὠφέλειαν των αδελφών...”. Κι εγώ ο καημένος απ’ την αγάπη μου σᾶς λέω μερικά απ’ ὅσα μου αποκαλύπτει ο Θεός».

Από όλες αυτές τις μαρτυρίες των Άγίων Πατέρων και συγχρόνων Γερόντων γίνεται εμφανής ή καθολική αποδοχή τής αγιότητας του Άββᾶ Ίσαάκ και των άγιων συγγραμμάτων του, ή ὀρθοδοξία του και ή γνησιότητα των άγιοπνευματικών έμπειριών του.

Β'. Ἄσεβεις φλυαρίες περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαὰκ

ΕΡΧΟΜΑΣΤΕ τώρα στὸ βιβλίο τοῦ ἐπισκόπου Ἰλαρίωνος Ἀλφέγιεφ. Ὁ συγγραφέας, ἀλλὰ καὶ ὁ προλογίζων ἐπίσκοπος Διοκλείας Κάλλιστος Ware ἀποδέχονται ὅλες τὶς δυτικὲς «ἐπιστημονικὲς» προκαταλήψεις α) περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ καὶ β) περὶ τοῦ συγγραφικοῦ του ἔργου.

Ἔτσι, δρώντας *εἰκονοκλαστικά*, καταστρέφουν τὴν ἀγία εἰκόνα τοῦ Ὁσίου Ἰσαὰκ καὶ στὴν θέση της βάζουν ἕνα αἰρετικὸ πρόσωπο, τὸν ὁποῖο ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἐξῆς ὀνομάζουμε **ψευδο-Ἰσαὰκ**.

«Ἀπὸ τὴν εἰσαγωγή τοῦ Wensinck», γράφει στὸν πρόλογο ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος, «καὶ ἀπὸ ἄλλες ἐργασίες ἔμαθα ποιὸς ἦταν ὁ Ἰσαὰκ... Ἀνακάλυψα πὼς ἀνήκε στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς, σ' αὐτὴν ποὺ ἀποκαλεῖται συνήθως "Νεστοριανή". Κι ἔτσι ἔφθασα σιγὰ σιγὰ στὸ σημεῖο νὰ συνειδητοποιήσω, πὼς τοῦτο δὲν σήμαινε πὼς ὁ ἴδιος ὁ Ἰσαὰκ ἢ ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα στὴν ὁποία ἀνήκε, θὰ μπορούσαν ἄκριτα νὰ καταδικαστοῦν ὡς αἰρετικοί».

Ἀπὸ τὰ γραφόμενα τοῦ ἐπισκόπου Καλλίστου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλο τὸ βιβλίο τοῦ ἐπισκόπου Ἰλαρίωνος, γίνεται ἀμέσως κατανοητό, ὅτι ἔχει διαγραφεῖ ἀπὸ τὴν συνειδησὴ τους ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοση περὶ τοῦ Βίου τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ, ἐφόσον «ἔμαθαν» ἀμφότεροι ἀπὸ τὸν Wensinck καὶ ἀπὸ ἄλλες ἐργασίες, ὅτι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ εἶναι Νεστοριανός!

Οἱ δυτικοὶ ἐρευνητὲς μελέτησαν τὸ νεστοριανὸ «*Βιβλίο τῆς ἀγνότητος*», ὅπου γίνεται λόγος γιὰ κάποιον Ἰσαὰκ, ποὺ γεννήθηκε στὸ Beit Qatraye, στὸ Κατὰρ τῆς Ἀραβίας στὴν δυτικὴ ἀκτὴ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καὶ χειροτονήθηκε ἀπὸ τὸν νεστοριανὸ Givargis, περίπου τὸ 660, ἐπίσκοπος Νινευῖ. Μετὰ πέντε μῆνες παραιτήθηκε γιὰ ἄγνωστο λόγο καὶ ἀσκήτεψε στὸ ὄρος Matout. Μετὰ πῆγε στὴν Μονὴ Shabur, ὅπου πέθανε τυφλὸς ἀπὸ τὸ πολὺ διάβασμα. Ἐγγραψε καὶ κάποια βιβλία γιὰ τὴν ἀναχωρητικὴ ζωή.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν... φοβερὴ «ἀνακάλυψη», οἱ ἐρευνητὲς κατέληξαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ ποὺ γνωρίζουμε!

Μὲ πολὺ μεγάλη εὐκολία ὁ Ἀλφέγιεφ περιφρονεῖ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα τοῦ ὀρθοδόξου Βίου του: α) τὸν τόπο καταγωγῆς,

που είναι ή Νινευϊ ή ή Έδεσσα της Μεσοποταμίας και όχι τὸ Κατάρ, β) τὸν χρόνο γεννήσεως, ὁ ὁποῖος ὑπολογίζεται νὰ εἶναι 100 χρόνια ἐνωρίτερα, γ) τὴν διήγησι γιὰ τὴν αἰτία παραιτήσεώς του, τὴν ὁποία ἀποκαλεῖ «θρῦλο» και τὴν ἄμεση ἀναχώρησή του και ὄχι μετὰ πέντε μῆνες, δ) τὸν τόπο τῆς ἀσκήσεώς του σὲ σκῆτη και ὄχι στὸ Μοναστήρι Σαμπούρ· πλάθει μύθους γιὰ τοὺς λόγους χειροτονίας και παραιτήσεως ἀπὸ τὸ ἐπισκοπικὸ ἀξίωμα.

Ὁ νεστοριανὸς ἱστορικὸς (;) εἶναι, γιὰ τὸν Ἀλφέγιεφ, πλήρως ἀξιόπιστος, ἐνῶ οἱ πληροφορίες τῶν Ὁρθοδόξων παραθεωροῦνται τελείως.

Πάντως, ἀπὸ τὴν σύγκριση τῶν δύο Βίων, γίνεται φανερὸ ὅτι συμβαίνει ἓνα ἀπὸ τὰ δύο: ἢ ὁ ὑπὸ τῆς νεστοριανῆς ἱστορικῆς πηγῆς ἀναφερόμενος Ἰσαὰκ εἶναι ἄλλο πρόσωπο, διάφορο τοῦ Ὁσίου, ἢ οἱ πληροφορίες τοῦ ἱστορικοῦ (;), ποὺ γράφει δύο αἰῶνες μετὰ τὴν ἑλληνικὴ μετάφραση τοῦ Βίου, εἶναι συγκεχυμένες ἢ παραποιημένες.

Τὸ γεγονός, ὅτι στὴν περιοχὴ τῆς Συρίας - Μεσοποταμίας - Περσίας ἦταν διαδεδομένος ὁ Νεστοριανισμὸς, δὲν σημαίνει πὼς ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχαν Ὁρθόδοξοι και πὼς ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ Ἐπίσκοπος Νινευϊ ταυτίζεται μετὰ τὸν ἀναφερόμενο ἀπὸ τοὺς Νεστοριανοὺς Ἰσαὰκ και ὅτι δὲν εἶναι Ὁρθόδοξος.

Βέβαια, ἀπὸ παλαιὰ δημιουργοῦνταν προβλήματα ταυτίσεως Ὁρθοδόξων Πατέρων με ἀίρετικούς.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης γράφει γιὰ τὸν Ἅγιο Βαρσανούφιο κυρίως, ἀλλὰ και γιὰ ἄλλους Ἁγίους, ποὺ κάποιοι τοὺς ταύτιζαν με ὁμωνύμους τους ἀίρετικούς:

«...δύο ἐστάθησαν Βαρσανούφιοι, ἓνας ὁ παρῶν Ἅγιος και ὀρθοδοξότατος πατήρ, και ἄλλος ἀίρετικός, ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν μονοφυσιτῶν. Ὅτι δὲ ὁ θεῖος οὗτος Βαρσανούφιος... ἦτον ὀρθοδοξότατος και ἐδέχετο αὐτὸν ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὡς Ἅγιον, ἐβεβαίωσε και ὁ Ἅγιος Πατριάρχης Ταράσιος... Βεβαιοῖ δὲ και ὁ... Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἐν τῇ αὐτοῦ Διαθήκῃ [γράφων]: Προσέτι... ἀποδέχομαι... και πάντων τῶν θεσπεσιῶν Πατέρων, Διδασκάλων τε και Ἀσκητῶν τοὺς βίους τε και τὰ συγγράμματα. Τοῦτο δὲ λέγω διὰ τὸν φρενοβλαβῆ Πάμφιλον, τὸν ἀπὸ Ἀνατολῆς φοιτήσαντα και τοὺς δε τοὺς Ὁσίους δι-

*αβαλόντα· λέγω δη, Μᾶρκον, Ἡσαΐαν, Βαρσανούφιον, Δω-
ρόθεόν τε καὶ Ἡσύχιον».*

Ἔτσι, τὸ κριτήριον Ὁρθοδοξίας τῶν Ἁγίων εἶναι ἡ μαρτυρία τῶν μετ' αὐτοὺς Ἁγίων Πατέρων. Σήμερα πιθανὸν πολλοὶ ἐρευνητὲς θὰ ταύτιζαν τοὺς δύο Βαρσανουφίους, ἀκολουθώντας τὸν «φρενοβλαβῆ» Πάμφιλο.

Ἔχουμε καὶ ἓνα ἀρκετὰ πρόσφατο παράδειγμα. Ὁ γνωστὸς ὀρθόδοξος θεολόγος John Meyendorff ἐπέμενε νὰ χαρακτηρίζει τὸν Ἅγιο Σάββα τὸν Βατοπεδινὸ ἀντι-Ησυχαστὴ καὶ ἀντι-Παλαμίτη, ταυτίζοντας αὐτὸν ἐσφαλμένα μὲ κάποιον ἀντι-Ησυχαστὴ ὀνόματι Σάββα Λογαρᾶ, μέχρις ὅτου σὲ χειρόγραφο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας ἀποκαλύφθηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Δ. Τσάμη ὅτι τὸ ἐπώνυμο τοῦ Ἁγίου ἦταν Τζίζκος!

Στ' ἀλήθεια, χρειαζόταν ἄραγε αὐτὴ ἡ ἐπιστημονικὴ μαρτυρία, γιὰ νὰ πεισθοῦμε περὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ Ὁσίου Σάββα τοῦ Βατοπεδινοῦ, ὅταν ἔχουμε τὴν κατὰ Χριστὸν ἐπιστήμη, δηλαδὴ τὸ θαυμαστὸ Βίβιο του καὶ τὴν μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου;

Γ'. Τὰ κακόδοξα κείμενα τοῦ ψευδο-Ἰσαὰκ

META τὴν ψευδο-ανακάλυψη, ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰσαὰκ ἦταν Νεστοριανός, ἀκολούθησε καὶ ἄλλη «ἀνακάλυψη».

Κάποιος Dr. Sebastian Brock ἀνακάλυψε τὸ 1983 σὲ βιβλιοθήκη τῆς Ὁξφόρδης ἓνα χειρόγραφο τοῦ Ι' ἢ ΙΑ' αἰ., ποὺ περιεῖχε στὴν Συριακὴ γλῶσσα μιὰ συλλογὴ *Ἀσκητικῶν Λόγων* (ΜΑ' Κεφάλαια) στὸ ὄνομα Ἰσαὰκ τῆς Νινευῖ.

Τοὺς περισσότερους *Λόγους* ἐξέδωσε ὁ Brock σὲ ἀγγλικὴ μετάφραση τὸ 1995. Ὑποτίθεται ὅτι αὐτὰ εἶναι κείμενα γνήσια τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ.

Ὅμως, ὅπως ὁμολογεῖ ὁ Ἀλφέγιεφ, αὐτὴ ἡ συλλογὴ «δὲν μεταφράσθηκε στὴν Ἑλληνικὴ καὶ δὲν γνώρισε τὴ διάδοσιν τῆς πρώτης». Γιατί ἄραγε; Ὑπῆρχε λόγος;

Μάλιστα, ὑπάρχουν δύο λόγοι σοβαρότατοι.

α) Διότι, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξην Παράδοσιν, τὰ κείμενα αὐτὰ δὲν ἀνήκουν στὸν Ὁσιο Ἰσαάκ.

Πουθενὰ ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς δὲν γίνεται μνεῖα γιὰ τὰ κείμενα αὐτά. Ἄν κάποιος περιφρονῆσει τὴν ἀξία, ποὺ ἔχει ἡ σιωπὴ τῶν

Ὁρθοδόξων γιὰ τὰ κείμενα αὐτά, πέφτει ἀμέσως στὴν δίνη τῆς δυτικῆς «ἐπιστημονικῆς» συγχύσεως.

Νὰ μία μικρὴ γεύση τῆς: Πολλοὶ δυτικοὶ μελετητὲς παρατηροῦν ὅτι τὴν περίοδο αὐτὴ στὴν περιοχή Συρίας - Μεσοποταμίας ὑπάρχουν πολλοὶ συγγραφεῖς μὲ τὸ ὄνομα Ἰσαάκ, ὅπως εἶναι ὁ Ἰσαάκ Ἀντιοχείας, οἱ μονοφυσίτες Ἰσαάκ τῆς Ἀμίδας καὶ Ἰσαάκ Ἐδέσσης καὶ κάποιος Ὁρθόδοξος Ἰσαάκ ἀπὸ τὴν Ἔδεσσα, ὁ ὁποῖος κατ' ἄλλους εἶναι Νεστοριανός. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ δημιουργεῖ στοὺς ἐρευνητὲς ἀμφιβολίες ὡς πρὸς τὴν πατρότητα τῶν κειμένων, ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰσαάκ τῆς Νινευῖ.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἀλφέγιεφ διατελεῖ ἐν συγχύσει, προσπαθώντας νὰ ξεκαθαρίσει τὰ κείμενα. Ἴδου τὶ γράφει:

«Ὁ Bedjan δίνει μερικὰ ἀποσπάσματα..., ἀλλὰ αὐτὰ τὰ κείμενα ἀνήκουν στὴν πραγματικότητα στὸν Dadisho ἀπὸ τὸ Κατάρ... ἐπίσης ἀναφέρει τὴν *Βίβλο τῆς Χάριτος*, ποὺ ἀποδίδεται στὸν Ἰσαάκ. Ὁ D. Miller ὑποστηρίζει πῶς... ἀνήκει στὴν πέννα τοῦ Συμεὼν d-Taibutheh».

Ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ γνήσια κείμενα τοῦ Ἁγίου ὀρισμένα τὰ ἀποδίδει ὁ Ἀλφέγιεφ σὲ αἰρετικούς. Πλήρης καὶ καθολικὴ σύγχυση!

Γιὰ μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, βέβαια, οἱ ὁποῖοι ἐμπιστευόμαστε τὴν Παράδοση, τὰ πράγματα εἶναι ἀπλᾶ: δὲν δεχόμεθα, δὲν παραλαμβάνουμε «ἀλλαχόθεν», δηλαδὴ ὑπὸ τῶν κλεπτῶν καὶ ληστῶν τῆς σωτηρίας μας αἰρετικῶν ὅ,τι δὲν μᾶς παραδίδει ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Παρὰ ταῦτα, ἄς δοῦμε καὶ τὸν δεύτερο, οὐσιαστικὸ λόγο ἀπορρίψεως τῶν κειμένων αὐτῶν.

β) Διότι σὲ πολλὰ σημεία τὰ κείμενα αὐτὰ γέμουν κακοδοξιῶν καὶ παραπέμπουν σὲ αἰρετικούς.

1) Ἀπὸ τὰ κείμενα, ἀποσπάσματα τῶν ὁποίων παραθέτει ὁ Ἀλφέγιεφ, γίνεται φανερὸ ὅτι ὁ συγγραφεὺς *ψευδο-Ἰσαάκ* εἶναι Νεστοριανός.

Ἴδου ἀποσπάσματα:

I) *Δοξάζω τὴ θεία Σου Φύση Κύριε, ἐπειδὴ ἔκανες τὴ φύση μου... τόπο ὅπου μπορεῖς νὰ κατοικήσεις καὶ νὰ ὀνομάζῃς γιὰ τὴ Θεότητά Σου, δηλαδὴ γιὰ Ἐκεῖνον, ποὺ κρα-*

*τὰ τὰ σκῆπτρα τῆς Βασιλείας σου... τὸ ἔνδοξο σκῆνωμα
τῆς αἰώνιας Ὑπαρξῆς Σου... τὸν Ἰησοῦ Χριστό...*

Ἐδῶ βλέπουμε νὰ διαχωρίζεται ἡ Θεία φύση ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη· ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ εἶναι ἀπλῶς «να-ὸς» καὶ «ἔνδοξο σκῆνωμα τῆς Θεότητος». Πρόκειται γιὰ τὴν **νεστοριανὴ πλάνη**.

II) *Δὲν διστάζουμε νὰ ἀποκαλοῦμε τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Κυρίου μας -καὶ εἶναι ὄντως ἀληθινὸς ἄνθρωπος- «Θεὸ» καὶ «Δημιουργὸ» καὶ «Κύριο»... Εἶπε ἀκόμα καὶ στοὺς Ἀγγέλους νὰ τὸν λατρεύουν... Παραχώρησε σ' Αὐτὸν νὰ λατρεύεται ἀδιάκριτα μαζί μὲ Ἐκεῖνον, μὲ μιὰ ἐνιαιία πράξη λατρείας γιὰ τὸν Ἄνθρωπο, ποὺ ἔγινε Κύριος καὶ γιὰ τὴ Θεότητα ἐξίσου.*

Κι ἐδῶ βλέπουμε δύο χωριστὰ πρόσωπα: «Ἐκεῖνον» καὶ «Αὐτὸν» [ἄλλον καὶ ἄλλον], τὸν «Ἄνθρωπο» μὲ κεφαλαῖο Α καὶ τὴν «Θεότητα», στοὺς ὁποίους ἀπονέμεται ἡ ἴδια τιμὴ!

Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ὁ ἱερὸς Δαμασκηνὸς ἀποκαλοῦσε τὸν Νεστόριο «ὀλεθριώτατον ἀνθρωπολάτριν», ἀφοῦ θεωρώντας τὸν Χριστὸ ἄνθρωπο, ἔστω καὶ μὲ κεφαλαῖο Α, τὸν λατρεύει ὡς Θεό.

2) Τὰ κείμενα παραπέμπουν σὲ **αἵρεσιάρχες** καὶ τοὺς ἐπαινοῦν.

Γιὰ νὰ γίνουμε ἀντιληπτοί, κρίνουμε ἀπαραίτητο νὰ ποῦμε περισσότερα γιὰ τὸν Νεστόριο καὶ τοὺς ὁμόφρονές του.

Ὁ **Νεστόριος**, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (†450/1), πίστευε ὅτι στὸν Χριστὸ ὑπάρχουν ὄχι μόνον δύο φύσεις, ἀλλὰ καὶ δύο πρόσωπα. Δὲν μπορούσε μὲ τὴν ἐπηρμένη λογικὴ του νὰ δεχθεῖ τὴν ἐνότητα τῶν δύο φύσεων στὸ [ἕνα] Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τὴν πρόσληψη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν Ὑπόστασιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, ποὺ εἶναι καὶ ἡ προϋπόθεση τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὴ κυρίως τὴν πλάνη καὶ ἀναθεματίσθηκε ὡς αἵρετικὸς ἀπὸ τὴν Γ' ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικῇ Σύνοδο (431).

Ἄλλὰ ἡ πλάνη αὐτὴ εἶχε ξεκινήσει ἀπὸ τὸν διδάσκαλο τοῦ Νεστορίου, τὸν **Θεόδωρο** ἐπίσκοπο Μοψουεστίας (392-428) καὶ ἀπὸ τὸν **Διόδωρο** Ταρσοῦ (†392), διδάσκαλο τοῦ Θεοδώρου.

Ὁ Θεόδωρος ὁμιλεῖ γιὰ «συνάφειαν», δηλαδὴ ἔνωσιν δύο ἐντελῶς χωριστῶν ὄντων «κατὰ ἐπαφήν»· πίστευε ἐπίσης, ὅτι «πρὸ τῆς Ἀναστάσεως ὁ Χριστὸς ἠδύνατο νὰ ἀμαρτήσῃ καὶ νὰ αἰχμαλω-

τισθῆ ἀπὸ ρυπαροῦς λογισμοῦς». Γιὰ τὶς πλάνες του, μετὰ θάνατον, καταδικάσθηκε ἀπὸ τὴν Ε΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο (553 μ.Χ.).

Διαβάζουμε στὰ Πρακτικά:

«Ὅταν, λοιπόν, ἐφέραμεν εἰς τὸ μέσον τὰς κατεσπαρμένας εἰς τὰ βιβλία του [τοῦ Θεοδώρου] βλασφημίας, ἐθαυμάσαμεν εἰς αὐτὰς τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ πῶς δὲν ἐκάη αὐτοστιγμὴ ἀπὸ τὸ θεῖον πῦρ ἢ γλώσσα του καὶ ὁ νοῦς του, ποὺ ἐξήμεσαν τοιαῦτα πράγματα... Οὔτε οἱ δαίμονες δὲν ἐτόλμησαν νὰ εἴπουν ποτὲ τοιαῦτα πράγματα ἐναντίον σου!»

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Σεβ. μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. Μελετίου: «Ἡ Πέμπτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος»).

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας γράφει γιὰ τὸν Θεόδωρο καὶ τὸν Διόδωρο σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιο:

«Υπῆρξε ἓνας Θεόδωρος καὶ πρὸ αὐτοῦ ἓνας Διόδωρος... Αὐτοὶ ὑπῆρξαν οἱ πατέρες τῆς ἀσεβείας τοῦ Νεστορίου. Καθ' ὅσον εἰς τὰ βιβλία ποὺ συνέθεσαν βλασφημοῦν ὑπέρογκα κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν Σωτῆρος Χριστοῦ».

Καὶ ὁμως, αὐτοὶ οἱ αἰρεσιάρχες στὰ κείμενα τοῦ *ψευδο-Ἰσαὰκ* ἀναφέρονται ὡς οἱ μεγαλύτεροι διδάσκαλοι!

«Ὅποιος θέλει μπορεῖ νὰ στραφεῖ στὰ γραπτὰ τοῦ Εὐλογημένου Ἑρμηνευτῆ, γράφει περὶ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας ὁ *ψευδο-Ἰσαὰκ*, «σὲ ἓναν ἄνθρωπο...», ποὺ «τοῦ παραδόθηκαν μὲ ἐμπιστοσύνη τὰ κρυμμένα μυστήρια τῆς Ἁγίας Γραφῆς... Τὸν δεχόμεστε, μᾶλλον, σὰν ἓναν ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ὅποιος ἀντιτάσσεται στοὺς λόγους του... τὸν θεωροῦμε ξένο πρὸς τὴν κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας». Τὸν Διόδωρο Ταρσοῦ ἀποκαλεῖ «μεγάλο διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «ἱερὸ Διόδωρο», ἐνῶ καὶ οἱ δύο, Θεόδωρος καὶ Διόδωρος, ἀποκαλοῦνται στυλοὶ τῆς Ἐκκλησίας!

3) Τὰ κείμενα ἐνστερνίζονται τὴν ὠριγενιστικὴ πλάνη τῆς *ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων*.

Ὁ Θεόδωρος Μοψουεστίας καὶ ὁ Διόδωρος, ἀντίθετα ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴ διδασκαλία, δέχονταν **τὶς ιδέες τοῦ Ὠριγένους** (185-253/4) **περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων**, δηλαδὴ τὴν κακοδοξία

περὶ τοῦ τέλους τῆς κολάσεως καὶ τῆς εἰσόδου ὄλων στὸν Παράδεισο.

Ὁ *ψευδο-Ἰσαὰκ* σ' αὐτοὺς παραπέμπει, γιὰ νὰ θεμελιώσῃ τὴν κακοδοξία περὶ τοῦ τέλους τῆς Γεέννης.

Παραπέμπει στὸν Θεόδωρο, ὁ ὁποῖος γράφει:

«...Ποτὲ δὲν θὰ ἔλεγε ὁ Χριστός... “δαρήσεται πολλὰς” καὶ “δαρήσεται ὀλίγας”, ἂν οἱ ποινές, ποὺ ἀναλογοῦν στὶς ἁμαρτίες μας δὲν ἦταν νὰ λάβουν κάποτε τέλος».

Παραπέμπει καὶ στὸν Διόδωρο, ὁ ὁποῖος λέει:

«οἱ ραβδισμοί, ποὺ περιμένουν τοὺς κακοὺς δὲν εἶναι αἰώνιοι... μπορεί νὰ βασανίζονται ὅπως τοὺς ἀξίζει, γιὰ ἓνα σύντομο μόνο διάστημα... ὅμως, κατόπιν τοὺς περιμένει ἡ εὐτυχία τῆς ἀθανασίας, ποὺ εἶναι παντοτινή».

Μὲ βάση αὐτὲς τὶς αἰρετικὲς διδασκαλίες, ὁ *ψευδο-Ἰσαὰκ* κάνει ἓνα ἄλμα βαθύτερο στὴν πλάνη:

«Εἶναι ξεκάθαρο πὼς ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς πεπτωκότες, καὶ πὼς δὲν θὰ ἀφήσῃ τοὺς δαίμονες νὰ παραμείνουν στὴν δαιμονικὴ τους κατάσταση, οὔτε τοὺς ἁμαρτωλοὺς στὶς ἁμαρτίες τους. Ἀντιθέτως θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση τῆς τέλει ἀγάπης καὶ τῆς ἀπάθειας τοῦ νοῦ, τὴν ὁποία κατέχουν ἤδη οἱ ἄγιοι ἄγγελοι... Ἴσως νὰ φθάσουν σὲ μιὰ τελειότητα ἀκόμη μεγαλύτερη καὶ ἀπὸ αὐτὴν τῆς παρούσας ὑπαρξης τῶν ἀγγέλων»!

(Ἰσαὰκ Σύρου, *Ἀσκητικά*, μετάφραση ἀπὸ τὰ Συριακά, ἐκδ. «Θεοσβίτης», τ. Β3, σελ. 159-160).

Οἱ δαίμονες νὰ γίνουν ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους!

Ὁ *ψευδο-Ἰσαὰκ*, φαίνεται, βάλθηκε νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ἀρχέγονα ἀνόητα σχέδια τοῦ Ἐωσφόρου, θέτοντας αὐτὸν πάνω ἀπὸ ὅλους.

Δ'. Ο Ἅγιος Ἰσαὰκ γιὰ τὴν ἀγάπη, τὸν Παράδεισο καὶ τὴν κόλαση

ΜΕ ΟΛΑ τοῦτα ἔγινε σαφές, ὅτι ὁ συγγραφέας αὐτῶν τῶν πλάνων δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὸν Ἀββᾶ Ἰσαὰκ, τὸν Διδάσκαλο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ειδικὰ ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ, στὰ θεόπνευστα κείμενά του σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς ἀγάπης, ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀγάπης τῶν Ἁγίων πρὸς κάθε πλάσμα, ἀκόμα καὶ πρὸς τοὺς δαίμονες, ἀλλὰ δὲν ἀκυρώνει τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου μας περὶ αἰωνίου ζωῆς καὶ αἰωνίου κολάσεως:

«Ἦρωτήθη πάλιν... τί δὲ εἶναι καρδία ἐλεήμων; καὶ εἶπε. Καρδία ἐλεήμων εἶναι καυσις ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως, ἤγουν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ὀρνέων, καὶ τῶν ζώων, καὶ τῶν δαιμόνων, καὶ ὑπὲρ παντὸς κτίσματος, ἐκ τῆς ἐνθυμήσεως καὶ τῆς θεωρίας τῶν ὁποίων ρέουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ δάκρυα, καὶ ἐκ τῆς πολλῆς συμπαθείας καὶ ἐλεημοσύνης σμικρύνεται ἡ καρδία τοῦ ἐλεήμονος, καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ ἢ νὰ ἴδῃ ἢ ν' ἀκούσῃ βλάβην τινὰ ἢ λυπηρόν τι γινόμενον εἰς τὴν κτίσιν. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑπὲρ τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας, καὶ ὑπὲρ τῶν βλαπτόντων αὐτόν, εὐχεται κατὰ πᾶσαν ὥραν μετὰ δακρύων προσφέρει (:), ὅπως φυλάξῃ αὐτοὺς ὁ Θεὸς καὶ ἐλεήσῃ αὐτούς· ἐπίσης εὐχεται καὶ ὑπὲρ τῶν ἔρπετῶν ὡς ἐκ τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἐλεημοσύνης, ἣτις κινεῖται εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀμέτρως καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ».

(Μετάφραση Καλλινίκου Παντοκρατορινοῦ)

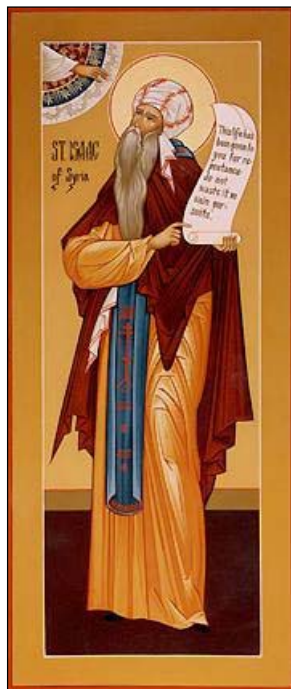
Παρὰ ταῦτα, ἡ ἀγάπη δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἐλεύθερη ἐπιλογή τοῦ κολασμένου, τὴν ἐπιλογή τῆς ἀποστασίας ἀπὸ τὸ θέλημα καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ψευδο-Ἰσαάκ, ἀφώτιστος καὶ ἐσκοτισμένος, γιὰ νὰ δικαιολογήσει τὴν πλάνη περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων, γράφει:

«Ποιὸς μπορεῖ νὰ πεί ἢ νὰ φανταστεῖ πὼς ἡ ἀγάπη τοῦ Κτίστου δὲν εἶναι ἀνώτερη τῆς Γεέννης;».

Τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ:

«Ἄτοπόν ἐστι λογίζεσθαί τινα, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν τῇ

γεέννη στεροῦνται τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ», δηλαδή «εἶναι ἄτοπο νὰ σκεφθεῖ κάποιος ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ στὴν γέεννα στεροῦνται τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ».

Δὲν ὑπάρχει «τόπος» ἀπ' ὅπου ἀπουσιάζει ἢ αἰωνίως ἐνεργοῦσα ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἡ κόλαση δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν διαρκῆ ἄρνηση τῆς προσφερομένης ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη γιὰ μὲν τοὺς πιστοὺς γίνεται αἰώνια εὐφροσύνη, γιὰ δὲ τοὺς κολασμένους αἰώνια τιμωρία.

Ἰδοὺ πῶς τὰ γράφει αὐτὰ ὁ εὐλογημένος Ὁσίου Ἰσαάκ:

«Ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι οἱ κολαζόμενοι εἰς τὴν γέενναν διὰ τῆς μάστιγος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τιμωροῦνται. Ὡ πόσον πικρὰ ὑπάρχει ἡ τιμωρία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ! Τουτέστιν ἐκεῖνοι, οἵτινες αἰσθάνονται ὅτι ἔπταισαν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἔχουσι τὴν μεγαλυτέραν κόλασιν, διότι ἡ λύπη, ἣτις πληγώνει τὴν καρδίαν διὰ τὴν ἁμαρτίαν τὴν γενομένην εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ εἶναι δριμυτέρα πάσης ἄλλης κολάσεως. Ἄτοπον εἶναι νὰ νομίζη τις, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὴν κόλασιν στεροῦνται τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· διότι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ... δίδεται κοινῶς εἰς πάντας, ἐνεργεῖ ὁμως διὰ τῆς δυνάμεως τῆς φύσεως αὐτῆς κατὰ δύο τρόπους, τοὺς μὲν ἁμαρτωλοὺς κολάζει, τοὺς δὲ δικαίους εὐφραίνει...».

Ἀντιλαμβάνεται κανεὶς, ὅτι ἡ κόλαση δὲν εἶναι τιμωρία ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ συνέπεια τῶν ἐπιλογῶν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὸ σεβόμενος ὁ Θεός, χωρὶς νὰ παύσει ποτὲ τὴν προσφορὰ τῆς ἀπείρου ἀγάπης Του, δὲν παρεμβαίνει γιὰ νὰ καταργήσῃ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.

Ε'. Δογματικὲς καὶ ἐκκλησιολογικὲς

παρεκκλίσεις τοῦ ἐπισκόπου

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Ἀλφέγιεφ, ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου: «Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Ὁ πνευματικὸς του κόσμος», δὲν νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ δικαιολογήσῃ τὸν *ψευδο-ἅγιο* γιὰ τὶς πλάνες του· πιστεύει ὅτι ἡ ἔκδοση τῶν νεστοριανῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα ψευδεπιγράφως ἀποδίδονται στὸν Ἅγιό μας, «εἶναι αὐτῆ, ποὺ ἀντανακλᾷ τὸ ἀρχικὸ κείμενο τοῦ Ἰσαάκ».

Ὁ συγγραφέας δὲν ἔχει ἐπίσης πρόβλημα μὲ τὴν νεστοριανὴ «ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς», ἡ ὁποία ἂν καὶ «συνέχισε νὰ μνημονεύει τὸν Θεόδωρο καὶ τὸν Διόδωρο»· ἂν καὶ «συμπεριέλαβε τὸ ὄνομα τοῦ Νεστορίου στὰ δίπτυχα...»· ἂν καὶ «ἀκολουθοῦσε τὴ θεολογικὴ καὶ χριστολογικὴ σκέψη, ποὺ βρισκόταν πιὸ κοντὰ σὲ αὐτὴν τοῦ Νεστορίου» δὲν εἶναι νεστοριανή!!! Μιλᾶμε πλέον γιὰ θεολογικὲς φαιδρότητες, ποὺ δὲν χρῆζουν σχολίων!

Ἄλλὰ οὔτε μὲ τὴν ἐκκλησία τῶν Ἰακωβιτῶν ἔχει πρόβλημα ὁ συγγραφέας, ἡ ὁποία «ἀποκαλεῖται ἐπίσης “μονοφυσικὴ” ἀπὸ τοὺς θεολογικοὺς ἀντιπάλους τῆς», ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ ἡ «ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς» εἶναι «νεστοριανή», «ὅπως ἰσχυρίζονταν οἱ ἐχθροὶ τῆς»!!!

Ὅλες αὐτὲς εἶναι *ἐκκλησίες*. Ἡ διαφορὰ εἶναι ὅτι στὴν μιὰ περίπτωση (Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία) ἔχουμε τὴν «ἐλληνόφωνη βυζαντινὴ παράδοση», στὴν ἄλλη (Νεστοριανοὶ) τὴν «ἀνατολικο-συριακὴ παράδοση» καὶ στὴν τρίτη (Μονοφυσίτες) «δυτικο-συριακὴ παράδοση».

Ἔτσι ὁ ἐπίσκοπος Ἀλφέγιεφ:

- Δημιουργεῖ μιὰ σύγχυση καὶ ἐνσπείρει ἀμφιβολίες περὶ τῆς Μοναδικότητος καὶ τῆς Ἀληθείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

- Ἐμβάλλει ἀμφιβολίες περὶ τῆς Ἀληθείας, ποὺ ἐκφράζεται διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

- Βάζει, ὡς μὴ ὦφειλε, στὸ στόμα τοῦ Ἁγίου βλάσφημες κακοδοξίες καὶ κλονίζει τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν πιστῶν στὴν Διδασκαλία καὶ τὴν Ἀγιότητά του.

- Καὶ τέλος, κατατάσσοντας τὸν Ἅγιο Ἰσαὰκ στοὺς Νεστοριανούς, τὸν *ἀδικεῖ*, ἀκυρώνει τὴν Ὁρθοδοξία του καὶ διαστρέφει τὴν βασικὴ πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι Ἅγιος εἶναι μόνο ὁ θεωθεὶς καὶ ὅτι ἡ θέωση εἶναι τὸ τελειότερο δῶρο, ποὺ προσφέρεται μόνο μέσα στὴν κοινωνία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

* * *

ΣΚΟΠΟΣ τοῦ ἐπισκόπου Ἀλφέγιεφ εἶναι νὰ προωθήσει τὴν *οἰκουμενιστικὴ προοπτικὴ*, ἀφοῦ, ὅπως λέγει: «ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Ἰσαὰκ... διέσχισε τοὺς ὁμολογιακοὺς φραγμοὺς» καὶ «τὰ γραπτά του συνεχίζουν νὰ τραβοῦν τὴν προσοχὴ τῶν χριστιανῶν, ποὺ ἀνήκουν σὲ διάφορες παραδόσεις, ἀλλὰ μοιράζονται τὴν κοινὴ πίστη στὸ Χριστό, ποὺ μετέχουν στὴν ἀναζήτηση τῆς σωτηρίας».

Αὐτό, βέβαια, εἶναι ἡ μισὴ ἀλήθεια. Ὡντως ἀναζητοῦν τὴν σωτη-

ρία οί έτεροδόξοι, αλλά δέν μοιράζονται τήν σωτήρια πίστη τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, στήν Ὅποία ἀνήκει.

Δέν θά ἔπρεπε ἄραγε ὁ τόσο καί πανταχοῦ ἀγαπώμενος Ἅγιος Ἰσαὰκ νά ἀποτελέσει ἕνα δείκτη γιά τοὺς έτεροδόξους πρὸς τήν Ὁρθοδοξία; μιὰ κλήση στήν Ὁρθόδοξη Πίστη καί τὸ Βάπτισμα, καθῶς καί στήν κατὰ Χριστὸν Ὁρθόδοξη Ἀσκησι, ὡς θεμελιώδεις προϋποθέσεις κατανοήσεως τῶν *Λόγων* τοῦ Ἁγίου καί, ἔστω ἀμυδρᾶς, ἐμπειρίας τῶν βιωμάτων του;

Γράφει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ:

«Ἴδου γὰρ τὸ βάπτισμα δωρεὰν συγχωρεῖ, καὶ οὐ ζητεῖ ὅλως τι, ἀλλ' ἡ πίστιν. Ἐν τῇ μετανοίᾳ δὲ τῶν ἀμαρτιῶν τῇ μετὰ τὸ βάπτισμα, οὐ δωρεάν, ἀλλὰ ζητεῖ κόπους καὶ θλίψεις, καὶ λύπας τῆς κατανύξεως, καὶ δάκρυα καὶ κλαυθμὸν καιροῦ πολλοῦ καὶ οὕτω συγχωρεῖ...».

ζ' Περὶ τῆς γενομένης «ἀδικίας» στὸν Ἅγιο Ἰσαὰκ τὸν Σύρο

ΑΦΟΡΜΗ γιά τὸ κείμενο αὐτὸ πήραμε ἀπὸ ὅσα γράφονται στὸν Βίο τοῦ Γέροντος Παΐσιου.

Ὁ Γέροντας ἄκουσε κάποτε αὐτὲς τὶς συκοφαντίες περὶ δῆθεν νεστοριανισμοῦ γιά τὸν Ἅγιο Ἰσαὰκ. Λυπημένος πολὺ καί προσευχόμενος, ἔλαβε ἄνωθεν πληροφορία περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ Ἁγίου μετὰ ἀπ' αὐτό, στὸ Μηναῖο τοῦ Ἰανουαρίου στὶς 28, ποὺ εἰορτάζεται ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος, πρόσθεσε τὰ ἑξῆς: *«...καὶ Ἰσαὰκ τοῦ μεγάλου ἡσυχαστοῦ καὶ πολὺ ἀδικημένου».*

Πάντως, ἡ ἀδικία ποὺ γίνεται στὸν Ἅγιο Ἰσαὰκ μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Ἀλφέγιεφ καὶ ἄλλα παρεμφερῆ βιβλία καὶ δημοσιεύματα¹, στήν οὐσία εἶναι ἀδικία ποὺ γίνεται τόσο σὲ κάποιους Ὁρθοδόξους, ποὺ βλέπουν τὸν Ἅγιο μὲ καχυποψία καὶ στεροῦνται ἔτσι τὶς πρεσβεῖες του καὶ τὴν ὠφέλεια ἀπὸ τὴν αὐθεντικὴ του Διδασκαλία, ὅσο καὶ στοὺς έτεροδόξους, ποὺ τὸν βλέπουν σὰν ἕνα σοφὸ χριστιανὸ διδάσκαλο, μὲ πολὺ

καλές συμβουλές και όχι ως τὸν θαυμαστὸ Ὁρθόδοξο, Ἐκκλησιαστικὸ Διδάσκαλο τῆς ἐν Χριστῶ ζωῆς.

Εἶδεμῆ, ὅσον ἀφορᾷ στὸν ἴδιο τὸν Ἅγιο..., Αὐτὸς δὲν στερεῖται καθόλου τὴν ἄκτιστη δόξα, μὲ τὴν ὁποία τὸν περιβάλλει ὁ Κύριος στὴν Βασιλεία Του.

Ζ'. Μιά, ἴσως, χρήσιμη ἐπισήμανση

ΕΙΝΑΙ φρονοῦμε σαφές, ὅτι ἂν δὲν ἐμπιστευθοῦμε τὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ παραλαμβάνει ἐκ τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ παραδίδει τὸν Βίο καὶ τὰ κείμενα τῶν Ἁγίων, ὅπως ἐν προκειμένῳ τὸν Βίο καὶ τὰ ὑπέροχα κείμενα τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαὰκ στὴν ἑλληνικὴ τους μετάφραση, κείμενα ὀρθοδοξότατα, ἐμπλεα χάριτος καὶ παραμυθίας, πάντα θὰ τελοῦμε ἐν συγχύσει καὶ θὰ εἴμαστε ὡς «*νήπιοι κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας*» (Ἐφεσ. δ' 14) τῶν ἀθέων καὶ ὀρθολογιστῶν φράγκων θεολόγων, οἱ ὁποῖοι ἄμοιροι τῆς θείας Χάριτος, διψοῦν καὶ ἐρευνοῦν χωρὶς ἀποτέλεσμα⁴.

(*) Ἐφημερ. «**Ὁρθόδοξος Τύπος**», ἀριθ. 1659/6.10.2006, σελ. 1 καὶ 2· ἀριθ. 1660/13.10.2006, σελ. 1· ἀριθ. 1661/20.10.2006, σελ. 1 καὶ 2· ἀριθ. 1662/27.10.2006, σελ. 1 καὶ 2.

■ **Σημ. ἡμ.:** Δημοσιεύουμε τὴν παροῦσα ἐκτενῆ πωρ ἐργασία, καρπὸν εὐλαβοῦς ζήλου τοῦ σεβαστοῦ μας **π. Ἰωάννου Φωτοπούλου**, μὲ συγκρατημένη χαρά.

Ἡ ἐργασία αὐτὴ ἀποτελεῖ βεβαίως μίαν πρώτη ἀπάντησι/συνεισφορὰ στὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐγείρει ἡ πρόσφατος ἔκδοσις τῶν «*Ἀσκητικῶν*», τῶν ἀποδιδομένων στὸν Ἀββᾶ Ἰσαὰκ Σύρο (τόμοι Β₁, Β₂, Β₃, Λόγοι Α'-ΜΑ', ἐκδόσεις «Θεσβίτης», Ἱερᾶς Μονῆς Προφήτου Ἡλιοῦ Θήρας, 2005-2006, Μετάφρασις ἀπὸ τὰ Συριακά: Νέστωρ Καββαδάς), ὡς καὶ τὸ ἄμεσα κρινόμενο βιβλίον τοῦ **ἐπισκόπου Ἰλαρίωνος Ἀλφέγιου** (ἐκδόσεις «Ἀκρίτας»)· εἶναι ὁμως ἀναγκαῖα καὶ ἐπεὶ μία περαιτέρω ἐμπεριστατωμένη καὶ νηφάλια ἀντιμετώπισις τοῦ ὅλου ζητήματος περὶ τῆς ταυτότητος καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαὰκ, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἔχουν κυκλοφορήσει σχετικὲς ἐργασίες, ὀρθοδόξων προϋποθέσεων, τίς ὁποῖες φαίνεται νὰ ἀγνοῖ ὁ **π. Ἰ.Φ.** (βλ. λ.χ. *The Ascetical Homilies of Saint Isaac the Syrian*, trans. Holy Transfiguration Monastery, Boston Massachusetts 1984, pp. 568).

- 1. Σημ. ἡμ.:** Βλ. Λήμμα: «*Ἰσαὰκ Ἐπίσκοπος Νινευῆ*», Ὁρθοδοξικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία (Θ. Η. Ε.), τ. 6, στλ. 1005, Ἀθήνα 1965· **Πρωτοπρεσβυτέρου π. Θεοδώρου Ζήση** (Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), «*Ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σύρος*», περιοδ. «**Ὁρθόδοξος Μαρτυρία**» Κύπρου, ἀριθ. 31/Μάιος-Αὐγουστος 1990, σελ. 79-91· **Παναγιώτου Κ. Χρήστου** (Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), Ἑλληνικὴ Πατρολογία, τ. Ε', σελ. 429-430, Θεσσαλονίκη 1992.
- 2. Σημ. ἡμ.:** Ὁ ἐπίσκοπος Βιέννης καὶ Αὐστρίας κ. **Ἰλαρίων Ἀλφέγιου**, γνωστὸς καὶ

δραστήριος Οικουμενιστής, υπάγεται στο Πατριαρχείο τῆς Μόσχας καὶ ἔχει ὡς ἕδρα του τὴν Βιέννη, εἶναι υπεύθυνος τοῦ Γραφείου τῆς Μονίμου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσι (<http://orthodoxeurope.org>).

3. **Σημ. ἡμ.:** Ἀρχιμανδρίτου Ἰουστίνου Πόποβιτς, «*Ἡ Γνωσιολογία τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου*», περιοδ. «**Θεολογία**», τ. ΛΗ', 1967 καὶ ἀνάτυπον: Ἀθῆναι 1967, σελίδες 44 (ἡ ἐργασία εἶχε γραφῆ τὸ 1924 καὶ μέχρι τοῦ 1967 ἦταν ἀνέκδοτος)· βλ. τοῦ **Αὐτοῦ**, Ὁδὸς Θεογνωσίας, ἐκδόσεις «Γρηγόρη», Ἀθήνα 1985, σελ. 177-244 (ἡ αὐτὴ ἐργασία σὲ νεοελληνικὴ ἀπόδοσι, φέρουσα ὁμως ὡς ἔτος συγγραφῆς τὸ 1927).
4. **Σημ. ἡμ.:** Ὁ εὐλαβῆς ζῆλος του ὠδήγησε τὸν **π. Ἰ.Φ.** νὰ ἀπευθυνθῆ «*πρὸς τὸν Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προφήτου Ἥλιου Θήρας*», στὸν ὁποῖο ἐκφράζει ἀντιρρητικὰ τὸν προβληματισμὸ καὶ τὴν λύπη του γιὰ τὴν ἔκδοσι τῶν «*ψευδο-ισαακείων ἔργων*» ὑπὸ τῆς Μονῆς, προτρέπει δὲ τέλος αὐτὸν «*νὰ ἀποσυρθοῦν ἐγκαίρως τὰ βιβλία αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀγορά*» (Ἐπιστολή, 15. 3. 2006, στὸ Διαδίκτυο, www.orthros.org).